

Millennium- koorts

MARC DE HERT

In het redactioneel 1998/8 besprak D'haenen de consensusconferentie over schizofrenie in Brussel. Zoals D'haenen terecht stelde, ging het hier om een merkwaardige manifestatie. De consensusvergadering was niet alleen opmerkelijk door de opzet, maar ook door de diverse eminente en meer obscure 'deskundigen' die een voordracht hielden.

De richtlijnen voor de sprekers waren duidelijk. Er werd een concrete vraag gesteld met betrekking tot de schizofrene psychose en de behandeling ervan. Voor elke vraag waren er twee sprekers die een tegengestelde stelling met wetenschappelijk ondersteunde argumenten moesten verdedigen. Vanwege de organisatoren was dit een nobele poging om de principes van 'evidence based medicine' ook in de behandeling van schizofrene psychose ingang te laten vinden. Een aantal sprekers hadden echter een idiosyncratische definitie van wat 'evidence' mag of kan zijn. Naast de algemeen aanvaarde definities zoals informatie uit gecontroleerde en naturalistische studies bleek wetenschappelijke evidentie ook te zijn: ik doe dit al jaren, dus ik weet dat deze aanpak werkt; natuurlijk is mijn stelling juist want ik heb er een monografie over geschreven; ...

Het originele van de consensusvergadering was ook de aanwezigheid van een multidisciplinaire jury, met patiënten en familieleden, die vanuit de gepresenteerde gegevens aanbevelingen moest formuleren voor de Belgische psychiatrische wereld. Hoe men tot de samenstelling van de jury was gekomen, is nog steeds onduidelijk. Zeker is dat alle relevante disciplines aanwezig waren, zowel uit ambulante als uit residentiële voorzieningen, met het typische Belgische gegeven van evenveel mensen uit beide taalgebieden.

Wat op het eerste gezicht een haalbare opdracht leek, is voor de jury uiteindelijk een soort marathon-afvalrace geworden. De motivatie van sommige juryleden was vanaf het begin al twijfelachtig. Eén jurylid hebben we op geen enkele juryvergadering gezien. Uiteindelijk werd er, gedurende verschillende dagen, soms eindeloos gediscussieerd om tot enige vorm van consensus te komen. Bij elke vergadering leek de 'vergadertrouw' van juryleden af te nemen. Hierbij is het belangrijk het doorzettingsvermogen en de constructieve invloed van zowel patiënten als familieleden te vermelden. Ze hebben alle vergaderingen gevolgd en volgehouden en leken bij herhaling wijzer en genuanceerder dan sommige zogenaamde deskundigen in de jury.

In genoemd redactioneel veronderstelde D'haenen dat de juryleden met bepaalde vragen weinig problemen hebben. In de praktijk was er geen enkele vraag waarover gemakkelijk consensus werd bereikt. De moeilijkheden begonnen al vóór de bespreking van de vragen, waarbij sommige juryleden de steriele discussie of schizofrenie nu wel of niet bestaat, opnieuw op tafel gooiden. Een

ander probleem was dat bepaalde juryleden 'blind' waren voor empirisch bewijs en vasthielden aan ideologische stellingen.

Uiteindelijk is de jury klaar met zijn werk. Ondanks de vele tegenstellingen en soms hardnekkige ideologische posities is er voor de meeste vragen een antwoord gevonden waarin alle juryleden zich kunnen vinden. Meestal gaat het om aanbevelingen in de zin van minimale standaarden van zorg. De meeste aanbevelingen zijn ook in overeenstemming met de 'practice guidelines' uit andere landen, zij het met een vertaling naar een typische Belgische organisatie van zorg. Wanneer dit redactioneel verschijnt, zullen de twee laatste knelpunten zijn opgelost. Er kon geen consensus worden bereikt over het gebruik van de term psycho-educatie (voor sommige juryleden bleek dit een taboewoord), en over de stelling dat de effectiviteit van psychoanalytische en systeeminterventies is vastgesteld. Sommige juryleden zijn ervan overtuigd dat dit zo is en weigeren de aanbeveling dat psychotherapeutische scholen moeten worden aangezet tot verder onderzoek naar de effectiviteit van specifieke interventies.

Schizofrene psychose is en blijft een belangrijk probleem binnen de geestelijke gezondheidszorg. Zoals elders in de wereld is er in België gebrek aan klare richtlijnen met betrekking tot behandeling. De consensusvergadering schizofrenie was de aanleiding om zulke richtlijnen te expliciteren. In het te verschijnen boek over de vergadering staan naast de teksten van alle sprekers de langverwachte aanbevelingen van de jury. Globaal bestaat het verslag van de jury uit een aantal concrete maar ook genuanceerde aanbevelingen voor zowel hulpverleners als de overheid. Indien iedereen de aanbevelingen volgt, kunnen we het nieuwe millennium met een gerust hart tegemoetgaan. De zorg voor de schizofrene patiënt en zijn familie zal er in alle geval op vooruitgaan.

LITERATUUR

- D'haenen, H. (1998). Brussel, fin de siècle.
Tijdschrift voor Psychiatrie, 40, 457-459.